

Lille revision af universitetsloven: En historie om chokoladekage, fiskegryde og kunsten at ignorere alle anbefalinger.

Kender I det, at man står med en opskrift på den lækreste chokoladekage og ender med en fiskegryde? Det er ikke helt, hvad man forventede, men det vækker en slags beundring for evnen til at skabe noget helt nyt. Samme historie er nu overgået af regeringen angående universitetsloven. De senere år har der været et hav af anbefalinger fra diverse stemmer i det forskningspolitiske landskab vedr. universitetsloven. For at nævne nogle få: DFIR's evaluering fra 2023, Videnskabernes Selskabs hvidbog om universitetsloven fra 2021 og kampagnen "Sæt forskningen fri" i 2022. Alle stemmer har været ret klare i mødet: De foreslår mere forskningsfrihed og en bredere demokratisk indflydelse samt repræsentation i universitetsbestyrelserne.

Og hvad gør regeringen så? De foreslår en mindre revision af universitetsloven, der går stik imod alle disse anbefalinger. Regeringen har nemlig fremsat et lovforslag, der foreslår at forenkle processen for udpegning af eksterne medlemmer til universitetsbestyrelserne. Den nuværende proces, der involverer flere organer til at foreslå og udpege eksterne bestyrelsesmedlemmer, skal erstattes af ét samlet udpegningsudvalg. Det lyder umiddelbart som en god idé – hvem vil ikke gerne have en lettere og mere strømlinet proces? Men her ligger problemet. Ved at centralisere udpegningen risikerer vi, at bestyrelserne bliver endnu mere lukkede og selv-supplerende, hvor de samme typer af perspektiver og holdninger genudpeger hinanden. Det kan lede til en (endnu mere) homogen gruppe, der ikke nødvendigvis afspejler det store spektrum af faglighed, universitetet bygger på.

Det kræver alligevel en vis opfindsomhed at tage et hav af anbefalinger fra evalueringer, undersøgelser og kampagner – og så fremlægge et lovforslag, der formår at gå i en *helt* anden retning.

Men det kommer alligevel ikke som nogen stor overraskelse. For som den franske forfatter Anaïs Nin så klogt sagde: *"Vi ser ikke ting som de er, vi ser tingene som vi er."* Og måske er det netop her, nøglen ligger. Set fra en vis afstand kan det virke fristende at gøre beslutningsprocesserne lettere og mere overskuelige ved at skære ned på antallet af stemmer ved bordet. Det er forståeligt, at kompleksiteten på universiteterne kan være svær at navigere i, men vi vil gerne minde om, at denne kompleksitet er det, der gør universiteterne stærke og dynamiske. Forskellige stemmer skaber nuancerede beslutninger, og det er nuancer, vi har brug for i en tid, hvor verden bliver mere og mere kompleks.

Lad os i samme omgang heller ikke glemme vores gode ven, Dunning-Kruger-effekten. Det er den vidunderlige kognitive skævhed, hvor dem, der har mindst viden, ofte har den største selvtillid. Vi siger det selvfølgelig med et glimt i øjet, men der er en pointe: Beslutninger om universiteternes fremtid bør træffes af dem, der har en dyb forståelse for deres virke. Forskernes og de akademiske råds input er ikke bare *praktiske*, de er afgørende for at sikre, at vi træffer beslutninger, der gavner både forskningen og samfundet som helhed.

Men i Forskerbevægelsen bevarer vi optimismen! For vi betragter denne åbning som en villighed til at revidere universitetsloven - til at åbne op for maskineriet og skrue loven sammen på ny.

En omfattende og mere gennemtænkt revision af universitetsloven ville muliggøre bedre demokratisk udvikling af universiteterne samt styrkelse af forskningsfriheden. Det sidstnævnte er helt centralt, da Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd (DFIR) har vist, at 50 procent af forskerne frygter, er blevet truet med eller har været udsat for repressalier ved at udtale sig om ledelsens beslutninger. Herudover fastslår DFIR, at den demokratiske kultur er udfordret, hvilket har store indvirkninger på forskningsfriheden. Der er derfor basis for at konkludere, at den nuværende universitetslov fører til en begrænsning af det mulige idépotentiale samt indsnævrer rummet for kritiske og kreative forskningsspørgsmål. Spørgsmål, der i sidste ende kan bidrage til løsninger, som samfundet har så stærkt behov for og længes efter i en tid med polykriser.

Derfor er denne åbning ligeledes en chance, som vi gerne vil forfølge sammen med regeringen og folketingets partier. En chance for at lave en større, gennemtænkt og demokratisk revision af universitetsloven. En revision, hvor alle universitetsgrupper bliver inddraget – forskere, studerende, undervisere og administration – så vi kan sikre en bredere og mere repræsentativ beslutningsproces. For hvis vi vil skabe fremtidens universiteter, må vi bygge dem på det fundament af viden, mangfoldighed og frihed, som har været universiteternes sjæl i århundreder.

Med venlige hilsner,
Forskerbevægelsen